

Evropský hospodářský a sociální výbor

Společná zemědělská politika

Podmíněná podpora návrhů komisaře Ciološe k zemědělské reformě EU

V roce, kdy společná zemědělská politika (SZP) slaví 50. výročí, Evropský hospodářský a sociální výbor (EHSV) se zájmem vítá legislativní návrhy Komise a konstatuje, že byla zohledněna některá – byť jistě ne všechna – jeho doporučení, jež předložil ve svých předchozích stanoviscích. Výbor především opakovaně prosazoval, aby se budoucí SZP opírala o odhodlání hájit evropský zemědělský model, který je založen na zásadách potravinové soběstačnosti, udržitelnosti a schopnosti reagovat na reálné potřeby zemědělců a spotřebitelů.

Podle názoru EHSV pro evropský model zemědělství nemohou platit ceny a podmínky, jež panují na světových trzích, a že jej nelze provozovat zdarma. S ohledem na snahu Komise vytvořit nové partnerství mezi Evropou a jejími zemědělci se EHSV domnívá, že třebaže mají návrhy dobrý záměr, musí být stále v mnoha oblastech výrazně upraveny.

Jedním z pozitivních aspektů nové reformy předložené Evropskou komisí je úsilí o vyrovnaní míry podpory, kterou dostávají zemědělci v různých členských státech. Hlavními charakteristikami budoucí SZP v oblasti přerozdělování finančních prostředků mezi členskými státy by měla být vyváženost, spravedlnost a pragmatismus, s přihlédnutím k zemědělské rozmanitosti v rámci EU.

Ekologizace SZP

S ohledem na posílení jejich politiky rozvoje venkova je členskými státem umožněn převod finančních prostředků z jejich stropů přímých plateb (první pilíř) do jejich podpor určených na rozvoj venkova (druhý pilíř). Zároveň by členskými státem, ve kterých úroveň přímé podpory zůstává nižší než 90 % průměrné výše podpory v EU, měl být umožněn převod finančních prostředků z jejich podpor určených na rozvoj venkova do jejich stropů přímých plateb. Této možnosti by mělo být využito s určitými omezeními, a to pouze jednou a po celou dobu uplatňování tohoto nařízení. EHSV dále žádá Komisi, aby zvýšila flexibilitu převodu prostředků z druhého do prvního pilíře z 5 % na 10 %.

Ekologická složka prvního pilíře je jedním ze způsobů, jak vytvořit silnější a viditelnější vazbu mezi přímými platbami a environmentálními veřejnými statky vyprodukovanými zemědělstvím. Zachování biologické rozmanitosti je hlavním, klíčovým úkolem, který představuje nejen etickou a morální povinnost, ale má také strategický význam v dlouhodobém měřítku. Existuje dostatek ekonomických důvodů pro rychlejší a efektivnější jednání.

Druhý pilíř by měl naopak odrážet významný problém sucha, eroze půdy a desertifikace v jižních a středomořských regionech EU, a proto EHSV doporučuje, aby bylo navrženo zvláštní opatření na řešení tohoto problému. Zároveň by však měly být zohledněny i dodatečné výdaje, jež souvisejí s odvodňováním zemědělsky využívaných ploch v severovýchodních členských státech EU.

Na trhu

EHSV připomíná Komisi, Parlamentu a Radě, že extrémní nestálost cen, k níž docházelo v posledních letech, poukazuje na to, že je zapotřebí efektivnějších nástrojů řízení trhu. Požaduje rovněž lepší koordinaci v oblasti nabídky a poptávky a obnovení rovnováhy tržní síly v celém potravinovém řetězci. Podle Smlouvy je jedním z cílů SZP stabilizace trhů. Stabilní trhy jsou důležité. Z tohoto důvodu se EHSV domnívá, že balíček tržních nástrojů by měl být mnohem ambicióznější, aby se zabránilo výrazné fluktuaci cen.

Jelikož v EU-27 pouze 15 obchodních řetězců kontroluje 77 % trhu s potravinami, je zapotřebí učinit opatření pro nastolení rovnováhy mezi obchodní nabídkou a tržní silou distribuce. Je třeba věnovat pozornost tomu, zda je právní úprava hospodářské soutěže dostačující k tomu, aby zabránila vzniku dominantního postavení na trhu a pochybným smluvním praktikám.

Je velmi důležité, aby byla posílena pozice zemědělců a jejich organizací v potravinovém řetězci, a byl tak zajištěn lepší výnos na trzích. EHSV vítá rozšíření seznamu výrobků za účelem uznání organizací producentů, jejich sdružení a meziodvětvových organizací. Rovněž je velice důležité, aby byla pravidla hospodářské soutěže EU přizpůsobena tak, aby umožnila organizacím producentů a družstvům posílit své postavení na trhu. EHSV se rovněž domnívá, že za účelem zvýšení vyjednávací síly zemědělců uvnitř výrobních řetězců je nezbytné stanovit podmínky rozvoje krátkých dodavatelských řetězců řízených přímo zemědělci.

EHSV se domnívá, že SZP by měla být upřednostňovaným nástrojem pro vytváření spojení se spotřebiteli prostřednictvím podpory relevantních informací týkajících se způsobu výroby potravin v rámci hodnotového řetězce nebo životního cyklu. Sledovatelnost výrobku musí být transparentní pro spotřebitele, jenž může být nejlepším spojencem evropské zemědělské výroby, jež bude udržitelnější, šetrnější k životnímu prostředí a bude vytvářet lepší pracovní místa.